

Handläggare
Kristina Björkegren Linder
Telefon: 08-50833980

Till
Utbildningsnämnden
2023-08-31

Motion om lämna-program för individer i våldsamma relationer

Remiss från kommunstyrelsen, dnr. KS. 2023/553

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har fått motionen om lämna-program för individer i våldsamma relationer av Kristin Jacobsson (C) i remiss från kommunstyrelsen. I motionen lämnas förslag på hur staden ska arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck och våld i nära relationer, bland annat genom föräldrastöd, uppsökande verksamhet på skolor och kompetensutveckling av all personal som arbetar med barn och unga.

Utbildningsförvaltningen och stadens skolor har under flera år arbetat med att öka kunskaperna hos såväl personal som elever kring hedersrelaterat våld och förtryck. Även våldsprevention är ett högt prioriterat område. Det arbetet kommer att fortsätta och intensifieras. Skolan är en central aktör och viktig knutpunkt i stadens arbete mot våld och hedersförtryck.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden har fått motionen om lämna-program för individer i våldsamma relationer av Kristin Jacobsson (C) i remiss från kommunstyrelsen. I motionen lämnas förslag på hur staden ska arbeta mot hedersrelaterat våld och förtryck och våld i nära relationer. Förslagen vänder sig till flera av stadens nämnder och bolag, alla omfattar inte utbildningsnämndens verksamhetsområden. Relevant för skolan, utbildningsnämnden och förvaltningen är

framför allt förslaget att erbjuda föräldrastöd med sikte på hedersrelaterat våld och förtryck och program som riktar sig till föräldrar vars barn är på väg in i kriminalitet. Även förslaget att inrätta en särskild enhet i staden som arbetar för att förhindra barnäktenskap och hedersrelaterat våld och som verkar uppsökande på skolor är relevant för utbildningsnämnden. I motionen föreslås även att all personal i staden som arbetar med barn och unga ska utbildas så att de kan upptäcka personer som lever under hedersförtryck.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 22 augusti 2023. Funktionshindersrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 23 augusti 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

I den kartläggning av hedersrelaterat våld och förtryck som genomfördes av Stockholms stad i samarbete med Göteborgs stad och Malmö stad 2018 framkom att majoriteten av eleverna i årskurs 9 inte är beredda att söka hjälp eller stöd om de är utsatta. Ungdomarna berättade att om de skulle söka stöd i första hand skulle vända sig till vuxna i skolan (lärare, kurator eller skolsköterska) eller till ungdomsmottagningen. Kartläggningen visar tydligt vilken central och viktig roll skolan och skolans personal har i arbetet för att motverka våld och förtryck.

Utbildningsförvaltningen har tagit fram en handlingsplan *Våga fråga, lyssna och agera*. Handlingsplanen är tänkt att ge stadens kommunala skolor stöd i arbetet mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål och sexuellt våld oberoende relationer. Handlingsplanen utgör ett kunskapsunderlag och stöd till skolor och förskolor i arbetet med att förebygga och motverka våld och förtryck. I handlingsplanen presenteras även rutiner för hur personalen ska agera när man upptäcker signaler av våld, förtryck och utsatthet.

I det nya kunskapsområdet *Sexualitet, samtycke och relationer* ingår undervisning och samtal med elever om hedersrelaterat våld och förtryck – från förskoleklass till gymnasiet. Under läsåret 2022/2023 inledde utbildningsförvaltningen ett samarbete med Origo, Stockholms läns resurscentrum för hedersrelaterat våld och förtryck, för att ta fram en anpassad föreläsning för skolpersonal. Föreläsningen är tänkt att ges två gånger per år.

Utbildningsförvaltningen uppmanar skolor att delta i Origos utbildningar. En stor andel av personalen i stadens skolor har även genomgått den högskoleutbildning (3 högskolepoäng) om våld i nära relationer som staden arrangerat i samverkan med Karolinska institutet.

Skolsköterskor på alla stadens skolor genomför hälsoenkäter - som följs upp av hälsosamtal - med alla elever i årskurs 4 respektive 8 samt årskurs 1 på gymnasiet. Sedan läsåret 2019/2020 har frågor om våld inkluderats i enkäten. Från och med läsåret 2022/2023 ställs även frågor om hedersrelaterat våld och förtryck.

Sedan 2015 har stadens skolor deltagit i de våldsförebyggande programmen *Mentors in Violence* (MVP) och *Agera tillsammans* (AT). Antalet skolor som arbetar med metoden har kontinuerligt ökat. Hösten 2023 kommer totalt 43 skolor att ansluta sig till något av programmen. *Mentors in Violence* är ett program för årskurs 7 - 9 samt gymnasiet med syfte att förebygga pojkars och mäns våld. Elever och personal får ökade kunskaper kring våld och genus samt träna på att bli aktiva åskådare. För att kunna använda materialet behöver personalen genomgå en grundutbildning på tre dagar. *Agera tillsammans* vänder sig till elever i mellanstadiet. *Agera tillsammans* innehåller samma kärnkomponenter som *Mentors in Violence* (våld, genus och aktiv åskådare) men med åldersanpassat lektionsmaterial. Det pågår även ett utvecklingsarbete för att anpassa metoderna för elever med intellektuell funktionsnedsättning.

Utbildningsförvaltningen har i samarbete med *Familjehuset* i Rinkeby-Kista och skolorna i området arbetat fram material till föräldrträffar där deltagarna får ökade kunskaper och en breddad bild av våld och normer kring kön. Lsåret 2022/2023 erbjöd sex skolor i Rinkeby-Kista föräldrträffar. Planering pågår för att utöka antalet skolor som erbjuder sådana föräldrträffar kommande läsår.

Utbildningsförvaltningen och stadens skolor har under flera år arbetat med att öka kunskaperna hos såväl personal som elever kring hedersrelaterat våld och förtryck. Även våldsprevention är ett högt prioriterat och viktigt område. Det arbetet kommer att fortsätta och intensifieras. Skolan är en central aktör och viktig knutpunkt i stadens arbete mot våld och hedersförtryck.

Konsekvenser för barns rättigheter samt jämställdhetsanalys
Då ärendet är svar på remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barns rättigheter.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Med hänsyn till remisstiden föreslås beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Motion om Lämna-program för individer i våldsamma relationer av
Kristin Jacobsson (C), KS 2023/553

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2023-08-23